

**T. B. M. M. (S. Sayısı : 218)**

**Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/530, 1/533)**

*T. C.*

*Başbakanlık*

*Kanunlar ve Kararlar*

*Genel Müdürlüğü*

*Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-2224/01130*

*11 . 1 . 1989*

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 11.1.1989 tarihinde kararlaştırılan «Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Turgut Özal*

**Başbakan**

**GENEL GEREKÇE**

Kamuoyunda süper emeklilik olarak bilinen ve 506 sayılı Kanunun geçici 70 inci maddesine göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanan kişilere aylık ödemesine cevaz veren 3395 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine, ilgililerin mağduriyetini önlemek için bu düzenlemenin yapılması zorunlu görülmüştür.

**MADDE GEREKÇELERİ**

Madde 1. — Sigortalılara ödenmekte olan sosyal yardım zammı miktarını, gösterge, üst gösterge ve geçici gösterge tablosundaki derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak tespitte Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

Madde 2. — Anayasa Mahkemesinin 11.12.1988 tarihli ve 20016 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 3395 sayılı Kanuna yönelik iptal kararının gerekçesinde; aynı sos-

yal güvenlik kurumu içerisinde yer alarak bütünleşmiş, kaynaşmış ve aynı amaçlar için riziko ortaklığına girmiş sigortalılardan, derecesi ne olursa olsun bir grubun haklı bir neden olmaksızın diğerlerinden istisna tutularak kendilerine «özel» denilebilecek bir güvenliğin sağlanması sonucunda; bir grup sigortalının yaşam düzeylerinin, ötekilere oranla çok farklı bir biçimde yükseltilmesinin, Anayasanın 2, 10 ve 60 ncu maddelerinde öngörülen prensiplere aykırı düştüğü belirtilerek; aynı hakkın, dengeli ve makul ölçülerde diğer göstergede bulunanlara da tanınması gereğine dikkat çekilmektedir.

Mezkûr mahkemenin, yukarıda ana hatları verilmeye çalışılan iptal kararının gerekçesini; sosyal hukuk devleti kavramının, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği, yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet anlayışının temel esprisine dayandırdığı anlaşılmaktadır. Bu espriden hareketle kaleme alındığı açık olan gerekçede, hukuk devletinin amacı olan kişinin korunmasını; toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin imkân dahilinde sokulması yoluyla gerçekleştirilebileceği esası, ayrıca vurgulanmaktadır.

Bu kararın, 3395 sayılı Kanun dolayısıyla bazı sigortalılar arasında öngörülmuş bulunan düzenlemede zayıf duruma düşmüş olduğu belirtilen kesimin, diğerlerine oranla daha çok korunmak suretiyle; sosyal hukuk devletinin gerektirdiği sosyal güvenliğin, bozulmuş olan eşitliğin ve sosyal adaletin gerçekleştirilebileceğine ilişkin temel esasları göz önünde tutulmak suretiyle yeniden yapılmaya çalışılan düzenlemede; anılan gerekçede öngörülenler dışında, aşağıda belirtilen ilkelere sadık kalınmıştır.

a) Karar gerekçesinde güçsüz duruma düştüğü belirtilen kesimin, yine aynı gerekçede lehlerine ayrıcalık tanındığı öngörülen kişiler seviyesine çıkarılarak, sosyal adalet ve eşitliğin sağlanması yolunda gayret sarfedilmiştir.

b) 3395 sayılı Kanundan faydalananların müktesep haklarına dokunulmamıştır.

c) Nihayet bütün bu düzenlemeler sırasında Devletin sosyal ve ekonomik alanlardaki görevlerini malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği amir hükmünü öngören Anayasanın 65 inci maddesi temel düstur addedilmiştir.

Bu görüşler doğrultusunda olmak üzere, gerek sigortalıları muallakta bırakmamak ve gerekse kendilerini bugüne kadar benimsemiş oldukları hayat standartlarının altına düşürmemek amacıyla; yukarıda belirtilen Anayasa Mahkemesi kararı ile öngörülen altı aylık sürenin sonuna kadar beklenmeden bu kanunî düzenlemenin yapılması zarurî görülmüştür.

Getirilen düzenleme ile, geçici gösterge aylığından yararlanan 60 bin civarındaki sigortalımızın almakta oldukları aylık miktarında bir düşme olmamasına özen gösterilmiştir. Bu yeni sisteme göre ilgililerin Aralık 1988 ayında almakta oldukları aylık, sosyal yardım zammının 34 000 TL.'dan 53 000 liraya çıkarılması sonucu 19 000 lira artırılarak aynen ödenmeye devam edecektir.

Borçlanma hakkından yararlanmış olanlar ile olmayanlar arasındaki farkı gidermek ve bu suretle bunlar arasındaki eşitliği tam anlamıyla gerçekleştirmek üzere bu tasarıyla öngörülen diğer bir düzenleme ise de, borçlanma hakkından yararlanmamış bulunan aylıklı kılılara ait, malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının, katsayı ve sosyal yardım zammındaki artışlar nedeni ile borçlanma hakkından yararlanmış olanlar seviye-

sine gelinceye kadar yükselmesini öngören bir sisteme yer verilmek suretiyle, zaman içinde iki grup arasında gerçek bir dengenin kurulması amaçlanmaktadır.

Madde 3. — 352 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 ve 2 nci maddelerinde düzenlenen hükümlerin bu tasarı içinde ele alınmış bulunması dolayısıyla, anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 4. — Bu Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmektedir.

Madde 5. — Bu Kanun hükümlerinin Bakanlar Kurulunca yürütüleceği öngörülmektedir.

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

29 . 12 . 1988

Sayı : K. K. Gn. Md. 07/101-1/437/05846

### TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesine göre ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal  
Başbakan

### GENEL GEREKÇE

Kamuoyunda süper emeklilik olarak bilinen Sosyal Sigortalardan 506 sayılı Kanunun geçici 70 inci maddesine göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanan kişilere ödenmekte olan aylıkların Anayasa Mahkemesince eşitlik prensibine aykırı bulunması nedeniyle iptal edilmesi üzerine ilgililerin mağduriyetini önlemek için acele düzenleme yapılması zorunlu görülmüştür.

Ayrıca 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici maddesinin (2) ve (4) numaralı fıkralarındaki süreler 31.3.1989 tarihine kadar uzatılmak suretiyle Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Müessese Müdürü kadroları ile kamu bankalarının 1 inci derece şube müdürü kadrolarında görevli olanlar ve toplu iş sözleşmeleri kapsamı dışında hizmet aldığı ile çalışan yönetim personelinin 31.12.1988 tarihinde sözleşmeye geçme zorunluluğu üç ay ertelenmekte bu süreyi iki ay uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

## MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Sigortalılara ödenmekte olan sosyal yardım zammı miktarını, gösterge, üst gösterge ve geçici gösterge tablosundaki derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak tespit Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

Madde 2. — Anayasa Mahkemesince iptal edilen 26.10.1988 günlü ve E : 1988/19 K. 1988/33 sayılı kararda;

«İtiraz konusu geçici 5 inci maddenin iptal edilmesiyle, maddenin düzenlendiği alanda doğuracağı boşluğun kimi sigortalıların sosyal güvenlik hakları yönünden neden olacağı sonuçlar, kamu düzeniyle kamu yararını doğrudan etkileyecek nitelikte bulunduğundan, bu boşluğun doldurulmasını zorunlu kılmaktadır» denilmek suretiyle, yeni bir düzenleme zorunluluğunu ortaya koymuştur. Bu görüş doğrultusunda, sigortalıları bir belirsizlik içerisinde bırakmamak ve alıştıkları hayat standardının altına da düşürmemek amacı ile; söz konusu kararda belirtilen 6 aylık sürenin sonuna kadar beklenilmeden bu yasal düzenlemeye gidilmiştir.

Getirilen bu yasal düzenleme ile geçici gösterge aylığından yararlanan 60 bin civarındaki sigortalımızın almakta oldukları aylık miktarında bir düşme olmamasına özen gösterilmiştir. Bu yeni sisteme göre ilgililerin Aralık 1988 ayında almakta oldukları aylık, sosyal yardım zammının 34 000 TL.'dan, 53 000 liraya çıkarılması sonucu 19 000 lira artırılarak aynen ödenmeye devam edecektir. Borçlanma hakkından yararlanmayan aylıklıların; malullük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, katsayı ve sosyal yardım zammındaki artışlar nedeni ile bu seviyeye gelineye kadar sistem aynı şekilde işlemeye devam edecek ve bu suretle zaman içinde iki grup arasında bir denge kurulmuş olacaktır.

Madde 3. — 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapan 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici maddesinin (2) ve (4) numaralı fıkralarındaki süreler 31.3.1989 tarihine kadar uzatılmak suretiyle Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanı, Müessese Müdürü kadroları ile kamu bankalarının 1 inci derece şube müdürü kadrolarında görevli olanlar, ayrıca toplu iş sözleşmeleri kapsamı dışında hizmet akdi ile çalışan yönetim personelinin 31.12.1988 tarihinde sözleşmeye geçme zorunluluğu 31.3.1989 tarihine ertelenmekte, bu süreyi iki ay uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

## HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

### **Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname**

Sosyal Sigortalar Kanununun bir maddesinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesi, 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici maddesinin değiştirilmesi; 12.3.1986 tarih ve 3268 sayılı, 9.4.1987 tarih ve 3347 sayılı kanunların verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 23.12.1988 tarihinde kararlaştırılmıştır.

**MADDE 1.** — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa 6.5.1981 tarihli ve 2422 sayılı Kanunla eklenen Ek 24 üncü maddenin, 7.1.1986 tarihli, 3251 sayılı Kanunla değişik (a) fıkrasının, ikinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bakanlar Kurulu, sosyal yardım zammı miktarını, gösterge, üst gösterge ve geçici gösterge tablosundaki derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak tespit etmeye yetkilidir.»

**MADDE 2.** — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 71.** — Geçici 70 inci madde uyarınca, geçici gösterge aylığına hak kazananların, malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihteki katsayı ve gösterge tablosuna ve 53 000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

B) Bu madde kapsamındaki aylıkların, geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalarda, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları kendilerine ödenmekte olan (Sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır.

**MADDE 3.** — 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici maddesinin (2) ve (4) numaralı fıkralarında yer alan (31.12.1988) tarihleri (31.3.1988) olarak değiştirilmiştir. Bakanlar Kurulu gerektiğinde bu süreleri 31.5.1989 tarihine kadar uzatmaya yetkilidir.

MADDE 4. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun Hükmünde Kararnameyi Bakanlar Kurulu yürütür.

*Kenan Evren*  
Cumhurbaşkanı

Başbakan  
*Turgut Özal*

Devlet Bak. Başbakan Yrd.  
*İ. K. Erdem*

Devlet Bakanı  
*A. Tenekeci*

Devlet Bakanı  
*A. Bozer*

Devlet Bakanı  
*A. Kahveci*

Devlet Bakanı  
*C. Çiçek*

Millî Savunma Bakanı  
*E. Vuralhan*

Dışişleri Bakanı  
*A. M. Yılmaz*

Millî Eğt. Genç. ve Spor Bak.  
*H. C. Güzel*

Sağ. ve Sos. Yard. Bakanı  
*N. Kitapçı*

Tarım Orman ve Köyîşleri Bak.  
*H. H. Doğan*

Sanayi ve Ticaret Bakanı  
*Ş. Yürür*

Devlet Bakanı  
*K. Oksay*

Devlet Bakanı  
*K. İnan*

Devlet Bakanı  
*Y. B. Özal*

Devlet Bakanı  
*M. Yazar*

Adalet Bakanı  
*M. Topaç*

İçişleri Bakanı  
*M. Kalemli*

Maliye ve Gümrük Bakanı  
*A. K. Alptemoçin*

Bayındırlık ve İskân Bakanı  
*İ. S. Giray*

Ulaştırma Bakanı  
*E. Pakdemirli*

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı  
*İ. Aykut*

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.  
*F. Kurt*

Kültür ve Turizm Bakanı  
*M. T. Titiz*

**Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu**

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*  
*Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu*  
*Esas No. : 1/530, 1/533*  
*Karar No. : 7*

12 . 1 . 1989

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Yüksek Başkanlıkça 6.1.1989 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklennesi, 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname» ile 11.1.1989 tarihinde havale edilen «Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı». Komisyonumuzun 12.1.1989 tarihli 8 inci Birleşiminde; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Türk - İş ve TİSK temsilcilerinin de katılmasıyla; İçtüzüğün 36 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince birleştirilmek ve tasarı esas alınmak suretiyle incelenip görüşülmüştür.

Kararname ve tasarının tümü uygun bulunarak maddelerine geçilmiş, tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 ncı maddesinde yer alan «1988 yılında ibaresi» «Aralık 1988 tarihinde», (B) bendinde yer alan «olsalar da» ibaresi «olsalardı» şeklinde değiştirilmiş ve madde değişik bu şekilde kabul edilmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi birleştirilmiş metne 3 üncü madde olarak eklenmiştir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 ve 2 ncı maddelerini yürürlükten kaldıran tasarının 3 üncü maddesi; Kararnamenin 3 üncü maddesi de birleştirilmiş metne dahil edildiğinden, kararnameyi yürürlükten kaldıracak şekilde 4 üncü madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 4 ve 5 inci maddeleri sırasıyla 5 ve 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yapılan değişikliklere paralel olarak tasarının başlığı da yeniden düzenlenmiştir. Raporumuz hayalesi gereği Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan  
*Mustafa Balcılar*  
Eskişehir

Üye  
*Hamdi Özsoy*  
Afyon

Üye  
*Mehmet Özalp*  
Aydın

Üye  
*Nizamettin Özdoğan*  
Elazığ

Üye  
*Ülkü Gökalp Güney*  
Gümüşhane

Üye  
*İ. Hakkı Önal*  
İstanbul.  
Muhallifim.

Üye  
*Kerem Güneş*  
Kars

Üye  
*Kâzım Özev*  
Tokat  
Muhallifim.

Kâtip  
*M. Rauf Ertekin*  
Kütahya

Üye  
*Yaşar Eryılmaz*  
Ağrı

Üye  
*Sait Ekinci*  
Burdur

Üye  
*Mehmet Akdemir*  
Gaziantep

Üye  
*Ali Uyar*  
Hatay  
Muhallifim.

Üye  
*Halil Çulhaoğlu*  
İzmir  
Muhallifim.

Üye  
*Doğan Baran*  
Niğda  
Tümüne Muhallifim.

Üye  
*İbrahim Çebi*  
Trabzon



## ORTAK MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığına

Anayasanın eşitlik ilkelerine, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesine, Sosyal Devlet anlayışına aykırı gördüğümüzden ve vatandaşın Devlete karşı güvensizliği sonucunu yaratacağından;

Sosyal Sigortalar Kanununun bir maddesinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesi, 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici maddesinin değiştirilmesine dair Kanun Hükmünde Kararnamenin yasalaşmasına karşı olduğumuza arz ederiz. 12.1.1989

*İsmail Hakkı Önal*  
İstanbul

*Ali Uyar*  
Hatay

*Kâzım Özev*  
Tokat

*Halil Çulhaoğlu*  
İzmir

## MUHALEFET ŞERHİ

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığına

Sosyal Sigortalar Kanununun bir maddesinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve aynı mealdeki K.H.K. gerek Anayasa-ya aykırı olması, gerek kazanılmış hakları ihlal ettiği ve gerekse yetki kanununa dayanmadığı için teklifin tümüne muhalifim. 12.1.1988

*Doğan Baran*  
Niğde

**Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

*Türkiye Büyük Millet Meclisi*

*Plan ve Bütçe Komisyonu*

*Esas No. : 1/530, 1/533*

*Karar No. : 65*

6 . 2 . 1989

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Bakanlar Kurulunca kararlaştırılarak 29 Aralık 1988 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan ve aynı tarihte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 352 sayılı «Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi, 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname» ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edilen «Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı», önhavalesi uyarınca «Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu»nda, İçtüzüğün 36 ncı maddesi uyarınca birleştirilerek görüşüldükten sonra Komisyonumuza sevk edilmiş ve Komisyonumuzun 2 Şubat 1989 tarihinde yaptığı 68 inci birleşimde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmasıyla görüşüldü.

Komisyonumuzca; kamuoyunda süper emeklilik olarak bilinen ve 506 sayılı Kanunun geçici 70 inci maddesine göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarına hak kazanan sigortalılara aylık ödenmesine imkân tanıyan 3395 sayılı Kanuna ilişkin Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonucunda ortaya çıkan boşluğu gidermek ve bu haktan yararlanan kişilerin mağduriyetini önlemek amacıyla yönelik tasarı hakkında görüş belirtilirken; tasarının, müktesep haklara saygı göstermediği, yazanılmış hakların dondurulmasının Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu şeklindeki iddialara hükümet temsilcilerince yapılan açıklamalarda; tasarının Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi doğrultusunda düzenlendiği, 3395 sayılı Kanunun iptal edilen maddesinde belirtilen hakların müktesep hak sayılmayacağı, müktesep hakkın 700 ile 1 400 göstergelerini kapsadığı, böylece, Anayasanın öngördüğü eşitlik ilkesine uyulurken, bu haktan yararlananların da benimsemiş oldukları hayat standardının altına düşmelerinin önlen- diği ifade edilmiştir.

Yapılan bu açıklamalar sonucunda, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca olumlu bulunmuş ve «Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu» tarafından düzenlenen metin görüşmelere esas alınmak üzere maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin çerçeve 2 nci maddesi ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenen geçici madde 71'in 1 inci fıkrasında yer alan «... Aralık 1988 tarihinde memur aylıklarına uygulanan 100 katsayı ve gösterge tablosuna...» ibaresi «... Aralık 1988 tarihindeki gösterge tabloları ile memur aylıklarına uygulanan 100 katsayıya...» şeklinde; (B) fıkrasında «Bu madde kapsamındaki aylık-

ların...» ibaresi «Bu madde kapsamındaki aylıkların...» şeklinde redaksiyona tabi tutulmuş,

Yürürlüğe ilişkin 5 inci madde, yasal açıdan boşluk doğmasını engellemek amacıyla, «Bu Kanun 29.12.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.» şeklinde değiştirilmiş,

1, 3 ve 4 üncü maddeler ile yürütmeye ilişkin 6 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, tasarının Genel Kurulda bir an önce görüşülmesini temin bakımından İktüzüğün 53 üncü maddesi gereğince öncelik kararı alınmıştır.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan  
*Kemal Akkaya*  
Samsun

Sözcü  
*İsmail Şengün*  
Denizli

*Mehmet Ali Bilici*  
Adana

Onural Şeref Bozkurt  
Ankara  
İmzada bulunamadı

*İbrahim Demir*  
Antalya  
Muhalifim

*İ. Önder Kırılı*  
Balıkesir  
Muhalefet şerhim eklidir

*Ünal Akkaya*  
Çorum

*Togay Gemalmaz*  
Erzurum

*Erol Zeytinoğlu*  
Eskişehir

Abdullah Aykon Doğan  
Isparta  
İmzada bulunamadı

Başkanvekili  
*İlhan Aşkın*  
Bursa

Kâtip Üye  
*Kadir Demir*  
Konya

*Mehmet Deliceoğlu*  
Adıyaman

*Hazım Kutay*  
Ankara

*Fenni İslimyeli*  
Balıkesir

*Mehmet Seven*  
Bilecik

*Muzaffer Arıcı*  
Denizli

*Mehmet Kahraman*  
Erzurum

*Abdulkadir Ateş*  
Gaziantep  
Muhalefet şerhim eklidir

*H. Orhan Ergüder*  
İstanbul

*Hüsnü Okçuoğlu*  
İstanbul

Muhalefet şerhim eklidir

*M. Turan Bayazıt*  
İzmir

Muhalefet şerhim eklidir

*Şevki Göğüşger*  
Kırşehir

*Cemal Seymen*  
Nevşehir

Muhalefet şerhim eklidir

*Birsel Sönmez*  
Niğde

*N. Kemal Zeybek*  
İstanbul

*Birgen Keleş*  
İzmir

Muhalefet şerhim eklidir

*Saffet Sert*  
Konya

*Mahmut Öztürk*  
Niğde

Muhalifim

*Enis Tütüncü*  
Tekirdağ

Muhalefet şerhim eklidir

*Tevfik Ertüzün*  
Zonguldak  
Muhalifim

## MUHALEFET ŞERHİ

1. Birinci maddede yazılı hususun tespiti mutlak ve sınırsız bir takdir yetkisiyle Bakanlar Kuruluna bırakılmış olduğundan, bu yetkinin derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak kullanılabilmesine olanak sağlandığından,

2. Tasarının ikinci maddesiyle 506 sayılı Yasaya eklenen geçici 71 inci madde Anayasanın eşitlik ve sosyal devlet ilkeleriyle Anayasa Mahkemesinin 26.10.1988 tarih ve Esas 1988/19, Karar 1988/33 sayılı kararının gerekçesine ve Devlete olan güveni sarsan niteliği ile kazanılmış hak kuralına aykırı olduğundan,

3. Sosyal güvenlik programlarının tek bir şemsiye altında toplanması ve sosyal devlet ilkesi gereği çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına bağlı çalışanların ve emeklilerinin statülerinde köklü düzenlemelerin ve ekonomik koşulların zorunlu kıldığı genel iyileştirmelerin yapılması gerekirken Hükümetin konuyu dar bir açıdan ve kısır bir görüşle ele alarak Anayasaya aykırı düzenlemelerle içine düştüğü çıkmazdan kurtulabilme amacı ile hareket etmesini sosyal hukuk devleti anlayışımızla bağdaştırmadığımızdan,

4. 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin sözleşmeli personel kullanılmasına olanak sağlayan hükmü Anayasa Mahkemesince iptal edildiği halde, gerekçeli karar halen yayınlanmamış bulunsa dahi, bu uygulamayı sürdüreceğ yeni bir tarih saptanmasını Anayasanın üstünlüğü ve hukuk devleti ilkesine,

308 sayılı KHK henüz TBMM'de görüşülüp kanunlaşmadan bunun bir maddesinde değişiklik yapılmasını, bu suretle yeni bir tarih saptanmasıyla Bakanlar Kuruluna bu tarihin uzatılması yetkisinin verilmesini Anayasanın 91 inci maddesinin amaç ve ilkelerine aykırı bulduğumuzdan tasarıya karşıyız.

2 . 2 . 1989

*Birgen Keleş*  
İzmir

*Abdulkadir Ateş*  
Gaziantep

*M. Turan Bayazıt*  
İzmir

*İ. Önder Kırılı*  
Balıkesir

*Hüsnü Okçuoğlu*  
İstanbul

*Cemal Seymen*  
Nevşehir

*Enis Tütüncü*  
Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa 6.5.1981 tarihli ve 2422 sayılı Kanunla eklenen Ek 24 üncü maddenin, 7.1.1986 tarihli, 3251 sayılı Kanunla değişik (a) fıkrasının ikinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bakanlar Kurulu, sosyal yardım zammı miktarını, gösterge, üst gösterge ve geçici gösterge tablosundaki derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak tespit etmeye yetkilidir.»

MADDE 2. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 71. — Geçici 70 üncü madde uyarınca, geçici gösterge aylığına hak kazananların, malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının 1988 yılında memur aylıklarına uygulanan 100 katsayı ve gösterge tablosuna ve 53 000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER  
KOMİSYONUNUN KABUL  
ETTİĞİ METİN

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine; 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesi ve 352 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 71. — Geçici 70 inci madde uyarınca, geçici gösterge aylığına hak kazananların, malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının Aralık 1988 tarihinde memur aylıklarına uygulanan 100 katsayı ve gösterge tablosuna ve 53 000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

B) Bu madde kapsamındaki aylıkların, geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalardı, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları, kendilerine ödenmekte olan (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN  
KABUL ETTİĞİ METİN

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine; 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesinin Değiştirilmesi ve 352 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 71. — Geçici 70 inci madde uyarınca, geçici gösterge aylığına hak kazananların, malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının Aralık 1988 tarihindeki gösterge tabloları ile memur aylıklarına uygulanan 100 katsayıya ve 53 000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

B) Bu madde kapsamındaki aylıkların, geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalardı, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları, kendilerine ödenmekte olan (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

B) Bu madde kapsamındaki aylıklıların, geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalar da, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları, kendilerine ödenmekte olan (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır.»

MADDE 3. — 23.12.1988 tarihli ve 352 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 ve 2 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.



(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır».

**MADDE 3.** — 308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici maddesinin (2) ve (4) numaralı fıkralarında yer alan (31.12.1988) tarihleri (31.3.1989) olarak değiştirilmiştir. Bakanlar Kurulu gerektiğinde bu süreleri 31.5.1989 tarihine kadar uzatmaya yetkilidir.

**MADDE 4.** — 23.12.1988 tarihli ve 352 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırmıştır.

**MADDE 5.** — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

ten itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır».

**MADDE 3.** — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 4.** — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 5.** — Bu Kanun 29.12.1988 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

11 . 1 . 1989

Başbakan <i>T. Özal</i>	
Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>
Devlet Bakanı <i>K. İnan</i>	Devlet Bakanı <i>A. Bozer</i>
Devlet Bakanı <i>Y. B. Özal</i>	Devlet Bakanı <i>A. Kahveci</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yazar</i>	Devlet Bakanı <i>C. Çiçek</i>
Adalet Bakanı <i>M. Topaç</i>	Millî Savunma Bakanı <i>E. Vuralhan</i>
İçişleri Bakanı <i>M. Kalemli</i>	Dışişleri Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı <i>A. K. Alptemoçin</i>	Millî Eğt. Genç. ve Spor Bak. <i>H. C. Güzel</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>İ. S. Giray</i>	Sağ. ve Sos. Yard. Bakanı <i>N. Kitapçı</i>
Ulaştırma Bakanı <i>E. Pakdemirli</i>	Tarım Orman ve Köyışleri Bak. <i>H. H. Doğan</i>
Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı <i>İ. Aykut</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak. <i>F. Kurt</i>	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. T. Titiz</i>

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun  
Kabul Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul  
Ettiği Metin)

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

